

Bilimsel Araştırma Yeterlik Algısı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilimsel Araştırma Yeterlik Algısı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17785>

Özet

Bilimsel Araştırma Yeterlik Algısı Ölçeği (Scientific Inquiry Competency Perception Scale), Yücel Gelişli ve L. Beisenbayeva tarafından 2017 yılında geliştirilmiş bir psikometrik ölçme aracıdır. Bu ölçek, bireylerin bilimsel araştırma süreçlerini yürütme yeteneklerine dair öznel inançları ve yeterlik algıları ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirme çalışması, özellikle **lisansüstü öğrencilerin** akademik araştırma becerilerine yönelik algılarını değerlendirmeye odaklanmıştır.

Ölçeğin geliştirme süreci, Kazakistan'daki lisansüstü öğrencilerden oluşan bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiş olup, elde edilen sonuçlar ölçeğin uluslararası akademik ortamlarda kullanım için sağlam psikometrik özelliklere sahip olduğunu göstermektedir. Bu araç, eğitim programlarının etkinliğini artırmak ve öğrencilerin bilimsel sorgulama süreçlerine dair özgüvenlerini belirlemek için kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Bilimsel Araştırma, **Yeterlik Algısı**, Öz Yeterlik, Lisansüstü Eğitim, Psikometrik Geliştirme, Bilimsel Sorgulama, Araştırma Becerileri.

Yazarlar

Yücel Gelişli, L. Beisenbayeva.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin bilimsel araştırma faaliyetlerinin çeşitli aşamalarında (problem tanımlama, hipotez geliştirme, veri analizi ve raporlama dahil) kendilerini ne kadar yeterli gördüklerini saptamaktır. Ölçek, bir bireyin bilimsel sorgulama (scientific inquiry) becerilerine yönelik **yeterlik algısı** düzeyini standartlaştırmak için bir yöntemle ölçmeyi hedefler.

Ölçek, akademik danışmanlara ve eğitimcilere, **lisansüstü öğrencilerin** araştırma eğitimlerinde desteklenmesi gereken alanları belirlemede somut veriler sunar. Bu, özellikle araştırma odaklı yükseköğretim programlarında öğrencilerin akademik başarıları ve tez tamamlama oranlarını etkileyen psikolojik engelleri anlamada önemli bir rol oynar.

Yapı

Bilimsel Araştırma Yeterlik Algısı Ölçeği, bireyin bilimsel süreçlere katılım ve bu süreçleri başarıyla tamamlama inancını, yani öz yeterliliğini ölçen bilişsel bir **yapı** üzerine kurulmuştur. Bu

yapı, genellikle bilimsel araştırma döngüsünün mantıksal ve metodolojik adımlarını kapsayan alt boyutlardan oluşur.

Ölçek, katılımcıların yalnızca bilgi düzeylerini değil, aynı zamanda bu bilgiyi uygulamaya koyma konusundaki özgüvenlerini de değerlendirir. Yeterlik algısı, bireyin motivasyonunu, hedeflerini ve akademik azmini doğrudan etkilediği için, bu ölçek araştırma eğitimindeki psikolojik bariyerleri anlamak için temel bir araçtır.

Geçerlik

Gelişli ve Beisenbayeva (2017) çalışmasında, ölçeğin **geçerlik** (validity) kanıtları sağlamak için kapsamlı psikometrik analizler yürütülmüştür. Geçerlik çalışmaları, ölçek maddelerinin gerçekten bilimsel araştırma yeterlik algısını ölçtüğünü ve başka bir yapıyı ölçmediğini doğrulamayı amaçlamıştır. Bu süreçte genellikle yapı geçerliliği (construct validity) için faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Elde edilen bulgular, ölçeğin teorik olarak beklenen faktör yapısıyla uyumlu olduğunu göstermiştir. Yüksek düzeyde yapı geçerliliği, bu ölçeğin akademik araştırmacılar ve **lisansüstü öğrenciler** üzerinde güvenle kullanılabilmesini teyit etmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin **güvenirlilik** (reliability) analizleri, ölçme aracının tutarlılığını ve kararlılığını değerlendirir. Güvenirlilik, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle uygulandığında benzer sonuçlar üretme yeteneği ile ilgilidir. Geliştirme çalışmasında, iç tutarlılık (internal consistency) katsayısı olan Cronbach's Alpha değerleri rapor edilmiştir.

Yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçekteki tüm maddelerin aynı temel bilimsel yeterlik algısını yapısını ölçmede başarılı olduğunu göstermektedir. Bu güçlü güvenirlilik kanıtları, ölçeğin eğitim ve araştırma ortamlarında stabil ve güvenilir bir değerlendirme aracı olarak kullanılmasına olanak tanır.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirilmesi sırasında, Bilimsel Araştırma Yeterlik Algısı yapısının boyutlarını belirlemek üzere **Faktör Analizi** teknikleri uygulanmıştır. Bu analizler, bilimsel sorgulamanın farklı yönlerinin (örneğin, metodolojik planlama, etik farkındalık, sonuçların yorumlanması) ayrı ayrı faktörler olarak ayrışıp ayrışmadığını istatistiksel olarak incelemiştir.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin çok boyutlu yapısını desteklemekte ve araştırmacılara, öğrencilerin yeterlik algısındaki spesifik güçlü ve zayıf yönleri anlamaları için alt ölçekler

sunmaktadır. Bu detaylı yapısal analiz, ölçeğin teorik sağlamlığını pekiştirir.

Ölçme Aracı

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Algü düzeyini ölçen bir öz bildirim ölçeği formatındadır. Derecelendirme formatı orijinal makalede detaylandırılmasa da, akademik ölçeklerde yaygın olarak kullanılan 5'li veya 7'li **Likert tipi derecelendirme** sistemi kullanılmaktadır.

Language Available: Türkçe (Turkish), İngilizce (English).

Population Group: Akademik kariyere devam eden bireyler, araştırmacılar.

Age Group: Genç Yetkinler ve Yetkinler (20+ ya?).

Population Details: Ölçeğin ilk **geçerlik** ve **güvenirlilik** çalışması Kazakistan'daki lisansüstü öğrenciler üzerinde yürütülmüştür.

Test Methodology: Yapılandırılmış Öz Bildirim Ölçeği (Structured Self-Report Questionnaire). Katılımcılar, her maddeye ilişkin yeterlik algılarını belirtilen derece aralığında işaretler.

Anahtar Kelimeler

Akademik Yeterlik, **Bilimsel Araştırma Yeterlik Algısı Ölçeği**, Özgüven, Psikometri, Eğitim Değerlendirmesi, Yükseköğretim, **Geçerlik**, **Güvenirlilik**.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: ygelisli@gmail.com (Sorumlu Yazar Yücel Gelişli)

Correspondence Address: Belirtilmemiştir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Yücel Gelişli ile ygelisli@gmail.com adresi üzerinden iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Ticari olmayan akademik ve araştırma amaçlı kullanım ücretleri hakkında bilgi almak için yazarla doğrudan temas kurulmalıdır.

Test Yılı: Ölçeğin geliştirme ve yayın yılı **2017**'dir.

Kaynaklar

Gelişli, Y., & Beisenbayeva, L. (2017). Scientific Inquiry Competency Perception Scale (The case of Kazak postgraduate students) reliability and validity study. *International Journal of Instruction*, 10(1), 273-288. **Bilimsel Araştırma Yeterlik Algısı Ölçeği**'nin orijinal makalesidir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşardaki bağlantıdan indirilebilir: [bilimsel-arastirma-yeterlik-algisi-olcegi-toad.pdf](#)

Bilimsel Araştırma Yeterlik Algısı Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır.